

Enligt sändlista

Bildande av naturreservatet Jougdadalen i Strömsunds kommun

Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn	Jougdadalen
Kommun	Strömsund
Socken	Frostviken och Ström
Fastigheter och markägare	<u>Frostvikens socken</u> Jougdaberg 1:1 Kungl. Maj:t Klumpvattenfjäll 1:1 och Kronan Mellanskogsfjäll 1:1 (Renbetesland)
	<u>Ströms socken</u> Risede 1:2 SCA skog AB

Lägesbeskrivning Området ligger med sin tyngpunkt cirka 30 km öster om Gäddede. Det omfattar en cirka 35 km lång skogbevuxen dalgång med inslag av fjäll.

Kartblad Topografiska kartbladen
21 F, 22 E, 22 F

Areal 31 600 ha (landareal 30 000 ha)
Kalfjäll + myr + fjällbjörkskog 4 000 + 3 500 + 2 500 ha
Barrskog 20 000 ha
Produktiv skogs-
mark:
Renbetesland 6 700 ha
SCA skog AB 300 ha

**Naturvårdsför-
valtare** Länsstyrelsen i Jämtlands län,
miljövårdsenheten

Beskrivning av området

NATURFÖRHÅLLANDEN OCH NATURVÄRDEN

Reservatet omfattar hela dalgången mellan Jerikkklumpen i nordväst och Klumpvattnet i sydöst. I dalgången rinner Jougdån senare Risedeån och Storån mot sydöst ner i Vattudalen. Ån passerar ett pärlband av sjöar av vilka de största är Stor-Jougdan och Klumpvattnet.

Det oreglerade vattensystemet är genom sin storlek och läge inom både kalfjällsregionen och skogslandet unikt för Jämtland. I östra delen utgörs landskapet av en långsträckt sluttande U-dal som helt domineras av gran med inslag av tall endast på myrpartier och längs stränderna. I väster smalnar dalgången och omges delvis av lågfjäll vars högsta topp är Fiskåfjället på 1 193 meter ö h.

Berggrunden omfattas huvudsakligen av sårsvskollans kvartsiter. Vissa perifera delar utgörs av seveskollans amfiboliter men även andra basiska bergarter finns insprängda i sårsvskollan (kalksten och peridotit).

Jordarterna domineras av olika moräner. I dalgångens botten finns en grusig, svallad morän. Längre upp på dalgångens sidor är den mera moig. På många ställen är moränen storblockig.

Myrinslaget är ganska litet nere i själva dalgången. Uppe på höjderna norr och söder om dalgången är inslaget av myrmarker rikt. Uppströms Jougdaberg ökar myrrealeen även nere i dalgången.

Hela dalgången är täckt av skog. Gran är det dominerande trädslaget med inslag av björk i varierande omfattning. Kring myrpartier och i dalgångens botten finns inslag av tall. Västra delen av dalgången är klassad i näst högsta skyddsklass i naturvårdsverkets fjällurskogsinventering. Den östra delen har fått en något lägre klassning. Skogen är helt opåverkad av modernt skogsbruk. Stora delar av dalgången dimensionsavverkades under 1930-talet. I västra delen finns dock områden som är helt opåverkade.

Jougdadalens naturvärden utgörs dels av de skogliga värdena, d v s urskogsområdet i västra delen och de föga påverkade naturskogsartade områdena öster därom. Själva vattendraget Jougdån hyser stora naturvärden dels på grund av att omgivande skogsmark är helt opåverkad av modernt skogsbruk och annan exploatering dels på grund av att vattendraget självt är helt oreglerat. Storleken, helheten och orördheten gör att området automatiskt får ett högt faunistiskt värde. Här finns företrädare för ett flertal hotade eller särskilt skyddsvärda djurarter. Hela storområdet blir härigenom ett utomordentligt intressant naturvårdsobjekt med bl a stora variationsrika och skogrika naturskogsområden, bitvis av urskogskaraktär samt med ett stort orört sjösystem i Jougdadalens botten och en skyddsvärd fauna.

RENNÄRING

Hela området är präglad av samiskt liv och arbete allt från lämningarna av den tidigaste fångstkulturen till anläggningarna för renskötseln idag och områdets utnyttjande i övrigt för de samiska näringarna. Hela reservatet är åretruntmarker för renbete med undantag för sydöstligaste delen. Renskötseln bedrivs av Rattevere sameby. I nordöstra delen av reservatet ingår en mindre del i Frostvikens mellersta sameby.

Frostvikens mellersta sameby utgörs av 6 renskötsel-företag som får ha sammanlagt 3 500 renar medan Rattevere sameby utgörs av 5 företag som får ha sammanlagt 2 500 renar.

BEBYGGELSE

Utmed dalgången finns tre äldre bosättningar. Nedströms nedre Hemsjön ligger f d fjällägenheten Jougdaberg som ägs av staten och arrenderas av Jämtlands läns sportfiskeklubb. Vid Stor-Jougdans norra strand ligger Tjärnbacken och mellan Övre och Yttre Långvattnet ligger Flyberg. De bägge senare är nybyggen från 1800-talet och är i enskild ägo.

FRILUFTSVÄRDEN OCH FRILUFTSLIV

Jougdadalen hyser stora friluftsvärden. Kanotning och vandring kombinerat med fiske är för närvarande det vanligaste friluftslivet i området. Marken är utmed Jougdans stränder slitagetålig och kan nyttjas för friluftsliv utan att naturvärdena spolieras. Området är vidare så pass stort att friluftslivet inte utgör något men för naturvärden inom överskådlig framtid.

Från sjön Stor-Jougdan och nedströms till gränsen för renbetesland är fisket upplåtet som allmänt kortfiske. Några leder, varav en del för skoter, går även genom reservatet. Lämpliga utgångspunkter för att nå reservatet är bl a Risede och Blomhöjden.

Litteratur:

Bergfors Olle, Eriksson Fritz, Holmgren Staffan, Johansson Jan-Åke, Olsén Per: Storån, Limnologisk inventering av Storån i Faxälvens vattensystem. Stencil 1978

Eriksson Anders E O, Holm Stig-Olof: Storåns dalgång, naturinventering. Länsstyrelsen i Jämtlands län 1983:12

Isaksson Lennart: Urskogar och urskogsartade naturskogar i Jämtlands län. Länsstyrelsen i Jämtlands län 1983:13

Naturvård i fjällen. Statens naturvårdsverk 1986

Ärendets beredning

Bakgrunden till detta reservat finns redovisat i länsstyrelsens remisshandlingar 1987-03-12 "Naturreservat för fjällnära urskogsartade barrskogar i Jämtlands län" (11.121-543-87).

Länsstyrelsens beslut

Det beskrivna området som avgränsas med en heldragen linje på bifogad karta bör av skäl som ovan nämnts särskilt skyddas och vårdas på grund av sin betydelse för kännedomen om landets natur och för sin skönhet. Området är dessutom av väsentlig betydelse för allmänhetens friluftsliv. Länsstyrelsen förklarar därför med stöd av 7 § naturvårdslagen området som naturreservat.

Naturreservatets namn skall vara Jougdadalen.

I detta beslut har länsstyrelsen, med stöd av 3 § naturvårdslagen, även beaktat bestämmelserna i lagen om hushållning med naturresurser (naturresurslagen, NRL). Länsstyrelsen finner att detta beslut om naturreservat stämmer väl överens med bestämmelserna i naturresurslagen. Det kan framhållas att området är av riksintresse för såväl naturvård som friluftsliv (NRL 2:6). Stora delar är vidare av riksintresse för rennäring (NRL 2:5). Nästan hela reservatet omfattas även av särskilda hushållningsbestämmelser enligt naturresurslagen 3 kap 5 § (s k obrutet fjällområde). Slutligen är Jougdån uppströms Klumpvattnet skyddad enligt NRL 3:6.

Området har mycket stor betydelse för rennäringen. Länsstyrelsen finner att detta beslut om naturreservat även bevarar och stärker rennäringens intressen.

Ändamålet med reservatet skall vara att bevara områdets olika naturtypers ekosystem och naturkaraktär i väsentligen orört och ostört tillstånd för framtiden. Ändamålet är även att - inom ramen för detta mål - ge möjlighet till friluftsliv och vetenskaplig forskning i orörd natur.

Ändamålet skall tryggas genom att

- skogen och all annan natur lämnas att utvecklas fritt
- alla exploaterande verksamheter undviks
- friluftslivet kanaliseras till vissa områden och leder

För området skall gälla de föreskrifter enligt 8 - 10 §§ naturvårdslagen samt 9 § naturvårdsförordningen, vilka anges nedan.

Nedanstående föreskrifter skall inte innebära inskränkning i samernas rättigheter enligt rennäringslagen. Föreskrifterna skall inte heller utgöra hinder för åtgärder enligt skötselplanen.

A. Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen om inskränkningar i rätten att förfoga över fastigheter inom reservatet

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att

1. Uppföra helt ny byggnad eller anläggning
2. Anlägga väg
3. Anlägga luft- eller markledning
4. Bedriva täkt av berg, sten, grus eller torv
5. Borra, spränga, gräva, schakta, utfylla eller tippa
6. Dika, dämna eller vidta vattenreglering
7. Fälla växande eller döda träd, upparbeta vindfäll-
en eller vidta någon skogsvårdsåtgärd
8. Plantera in för trakten främmande växt- eller
djurart
9. Använda kemiska bekämpningsmedel på land eller
i vatten
10. Framföra motordrivet fordon i terräng. Vissa
undantag för leder m m framgår av länsstyrelsens
årliga kungörelse.

Utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att

11. Sprida ut kalk på land eller i vatten

B. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdslagen om skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet nämligen

1. Utmärkning och information om reservatet
2. Uppsättning av informationstavlor på platser som anges på bifogad karta.
3. Anläggning och underhåll av leder och vindskydd som anges på bifogad karta.

C. Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att

1. Klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig närmare rovfågelbo, lya eller gryt än 100 m.
2. Göra åverkan på mark eller växtlighet, torrträd och vindfällen inräknade.
3. Framföra motordrivet fordon i terräng. Vissa undantag för vissa leder m m framgår av länsstyrelsens årliga kungörelse.
4. Utan länsstyrelsens tillstånd landa med luftfarkost.

D. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdsförordningen rörande naturvårdsförvaltningen av reservatet

1. Länsstyrelsen fastställer de föreskrifter om naturvårdsförvaltningen m m som framgår av bifogad skötselplan.
2. Naturvårdsförvaltare skall vara länsstyrelsen, miljövårdsenheten. Vid naturvårdsförvaltningen skall löpande samråd ske med rennäringsenheten, Frostvikens mellersta och Rattevere sameby.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljö- och naturresursdepartementet, se bilaga.

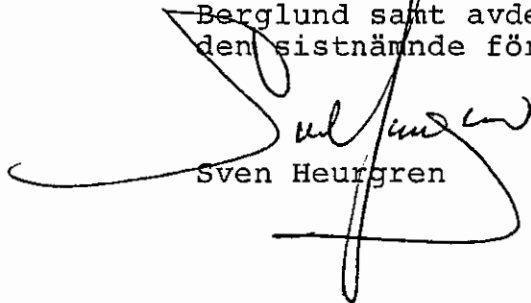
./.

Kungörelsedelgivning skall ske enligt 17 § delgivningslagen.

Beslut i detta ärende har fattats av styrelsen. I beslutet deltog landshövding Sven Heurgren, ledamöterna Sture Hernerud, Ivar Johansson, Kerstin Wallin, Arne Ring, Gun-Britt Mårtensson, John-Bruno Jakobsson, Olle Nord, Olle Karlsson, Tage Fjellner, Finn Cromberger, Hans Lind och Gunnar Hjelm.

I beredningen av ärendet har även tf länsantikvarien Birgitta Cedenhag, försvarsdirektören Evert Fogelberg samt avdelningsdirektören Bengt Ekendahl deltagit.

I den slutliga handläggningen deltog även länsrådet Tage Levin, miljövårdsdirektören Mats Deltin, länsarkitekten Lillie Hägglund, 1:e länsassessorn Erik Berglund samt avdelningsdirektören Olof Ternström, den sistnämnde föredragande.

Sven Heurgren

Olof Ternström

Textbilagor

1. Skötselplan
2. Hur man överklagar

Kartbilaga

Kombinerad besluts- och skötselplanekarta

Sändlista

Statens naturvårdsverk, 171 85 SOLNA (3 ex)
 Boverket, Box 534, 371 23 KARLSKRONA
 Fastighetsbildningsmyndigheten i Strömsunds lant-
 mäteri distrikt, Box 23, 833 00 STRÖMSUND
 Lantmäteriet, fastighetsregistermyndigheten, Östersund
 Skogsvårdsstyrelsen, Box 39, 831 21 ÖSTERSUND
 Skogsvårdsstyrelsen, Strömsund västra, Stortorget 14,
 833 00 STRÖMSUND
 Strömsunds kommun, Box 500, 833 00 STRÖMSUND (5 ex)
 Tullverket, Norgevägen 4, 830 90 GÄDDEDE
 Polisen, Östersund
 Domän Skog AB, Östersunds skogsförvaltning, Storgatan 16,
 831 30 ÖSTERSUND
 Domän, Huvudkontoret, 791 81 FALUN
 SCA, fastighetsavdelningen, 851 88 SUNDSVALL
 SCA, Strömsunds skogsförvaltning, Lagmansgatan 29,
 833 00 STRÖMSUND
 Frostvikens norra sameby, Tomas Kristoffersson-Kroik,
 Box 54, 910 77 BORGAFJÄLL
 Frostvikens mellersta sameby, Kjell Andersson,
 Liänget 3020, 833 00 STRÖMSUND
 Ratteväre sameby, Thure Åhrén, Box 112, 830 90 GÄDDEDE
 Luftfartsverket, 601 79 NORRKÖPING
 Heliflyg AB, Box 453, 831 26 ÖSTERSUND
 Jämtlands Flyg och Fiske, Lugnviksvägen 105,
 831 52 ÖSTERSUND
 AB Flygtjänst, Jerry Viklund, Sagadal 4606,
 912 00 VILHELMINA
 Polarflyg, Saxnäs, 910 85 MARSFJÄLL
 Svenska Turistföreningen, Box 25, 101 20 STOCKHOLM
 Svenska Naturskyddsföreningen, Box 6400,
 113 82 STOCKHOLM
 Jämtland-Härjedalens naturvårdsförbund, c/o C O Wetterhall
 Box 595, 831 27 ÖSTERSUND
 Vattudalens naturskyddsförening, Box 237, 833 00 STRÖMSUND
 Jämtlands läns sportfiskeklubb, c/o Magnus Huss,
 Skogsvårdsstyrelsen, Box 39, 831 21 ÖSTERSUND
 Hanna Larsson, Läkarvägen 12, 830 90 GÄDDEDE
 Ture Andersson, Brogatan 30, 830 90 GÄDDEDE
 Berth Andersson, Ö Egnahemsgatan 8, 833 00 STRÖMSUND
 Jan-Olof Andersson, Trångmon, 830 86 LIDSJÖBERG
 Tommy Johansson, Raukasjö, 910 77 BORGAFJÄLL
 Länskungörelserna
 Planenheten
 Lantbruksenheten
 Rennäringsenheten
 Fiskeenheten
 Miljövårdsenheten (10 ex)

HUR MAN ÖVERKLAGAR TILL REGERINGEN,
MILJÖ- OCH NATURRESURSDEPARTEMENTET

Vill Ni överklaga länsstyrelsens beslut kan Ni skriva till regeringen.

Skrivelsen skall dock skickas eller lämnas till länsstyrelsen, 831 86 Östersund.

Länsstyrelsen måste ha fått Ert brev senast den 25 februari 1993..... annars kan Ert överklagande inte tas upp.

I brevet skall Ni

- tala om vilket beslut Ni överklagar, t ex genom att ange ärendets nummer (diarienumret)
- redogöra för dels varför Ni menar att länsstyrelsens beslut är felaktigt, dels hur Ni anser att beslutet skall ändras.

Ni undertecknar brevet, förtydligar namnteckningen och uppger postadress och telefonnummer.

Om Ni har handlingar eller annat som Ni anser stöder Er ståndpunkt, så bör Ni skicka med det.

Ni kan givetsvis anlita ombud att sköta överklagandet åt Er.

Behöver Ni veta mer om hur Ni skall gå till väga, så ring eller skriv till länsstyrelsen.

SKÖTSELPLAN FÖR JOUGDADALENS NATURRESERVAT

Skötselplanen omfattar denna textdel och bifogade kombinerade besluts- och skötselplanekarta med bl a avgränsning av skötselområden. Planen upprättades år 1990.

Syftet med naturvårdsförvaltningen

1. Bevara och vårda områdets olika naturtypers ekosystem och naturliga processer samt att bevara landskapets orörda karaktär i väsentligen orört och ostört tillstånd.
2. Bibehålla områdets goda förutsättningar för rörligt friluftsliv genom att befintliga leder och vindskydd underhålls. Den nuvarande kanaliseringen av friluftslivet skall kvarstå varigenom störningarna på naturen begränsas.

DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN

Skötselområde A

- Beskrivning:** Hela reservatet utgörs av en skogklädd lågfjällsdalgång. Anläggningar finns för renskötseln. Några leder löper genom området.
- Mål:** Vildmark. Områdets orörda karaktär skall i största möjliga utsträckning bibehållas.
- Riktlinjer:** Befintliga leder för friluftslivet bibehålls. I övrigt skall området påverkas så lite som möjligt.

Skötselområde B1, B2 och B3

- Beskrivning:** Omfattar bebyggelsen med närmaste omgivning vid Jougdaberg, Tjärnbacken och Flyberg.
- Mål:** Att bibehålla byggnader och mark i hävdad skick.
- Riktlinjer:** Sedvanlig hävd och underhåll av mark och byggnader.

Bränder - brandsläckning

Vissa delar av reservatet bär på spår av äldre tiders bränder. Från naturvårdssynpunkt är nya bränder av måttlig omfattning i princip önskvärda för bibehållande av det naturliga ekosystemets struktur och funktion. Om allt för stora bränder drabbar området skulle dock oacceptabla förluster kunna ske av andra naturliga strukturer.

För att förbereda åtgärder vid brand kommer en särskild brandbekämpningsplan att upprättas i samråd med den lokala räddningstjänsten. Syftet är att bestämma lämpliga metoder för släckning efter den tillgängliga utrustningen, brandens storlek och läge när den upptäcks, olika väder, årstider, förutsättningar för självsläckning m m. Inom ramen för gällande brandlag skall så skonsamma metoder som möjligt användas vid bekämpning av brand.

Anläggande av eld i naturvårdssyfte - för erhållande av nya brandfält, vegetationssuccessioner - kan på sikt finnas lämpligt inom reservatet. Detta kan dock ej ske innan frågan om brand som skötselmetod i urskogsreservat allsidigt utretts i samråd med bl a räddningstjänstmyndigheterna och - därefter - en särskild brandplan för Jougdadalen fastställts av länsstyrelsen.

ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV

Tillgänglighet - friluftsanordningar

- Beskrivning:** Leder och vindskydd finns inom reservatet.
- Mål:** Rörligt friluftsliv skall kunna bedrivas. En kanalisering skall eftersträvas så att minsta möjliga skada orsakas på naturen.
- Åtgärder:** Befintliga anläggningar skall i princip bibehållas. Vissa leder kan behöva ändras med hänsyn till exempelvis ekonomi, snötillgång eller rennäringen. Naturvårdsförvaltaren svarar för skötseln av leder och vindskydd under statligt huvudmannaskap.

Renhållning

För renhållning i terrängen svarar naturvårdsförvaltaren.

Information

Informationsskyltar sätts upp i princip i enlighet med kartan. Naturvårdsförvaltaren ansvarar för detta.

Utmärkning

Reservatet skall utmärkas med reservatsskyltar där de mest frekventerade lederna går in i området. På vissa strategiska ställen behöver gränsen utmärkas närmare. Sträckan c-d-e utmärks i sin helhet. Där leder går in i reservatet utmärks gränsen i anslutning till leden.

FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGENEkonomisk utredningInitialkostnader

Framställning av skyltar och annat informationsmaterial	50 000 kronor
Folder	50 000 kronor
Utmärkning av reservatets gräns enligt ovan	30 000 kronor

Arliga kostnader

Tillsyn	30 000 kronor
---------	---------------

Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Bekostas av staten: Information, tillsyn och skötsel av leder och vindskydd under statligt huvudmannaskap.

Jouggabieren

Besluts- och skötselplanekarta

- Gräns för reservatet
- Gräns för skötselområde
- +++ Led som sköts av naturvårdsförvaltaren
- Övriga viktiga leder
- I Information

c-d-e Gränsangivelse Skala 1:100 000

